REGERINGSRÄTTEN

RR RÄTTSFALL

Verkan av muntligt avtal i samband med fastighetsförsäljning att viss avkastning av fastigheten förbehållits säljaren

Besvär av köpmannen H. angående inkomsttaxering år 1955. — H. hade under 1953 från sin morbroder förvärvat en jordbruksfastighet. Enligt köpekontraktet hade morbrodern förbehållit sig fritt vivre å fastigheten så länge han levde, avseende fri kost och bostad samt vad annat som fastigheten kunde avkasta och som säljaren kunde äga behov av för sitt uppehälle. — PN beskattade H. för intäkter från fastigheten å 28.662 kr utöver deklarationen, därav för försäljning av utstämplad skog 23.000 kr, för försäljning av ved 4.639 kr och för försäljning av hö 1.023 kr. Vidare medgavs, likaledes utöver deklarationen avdrag för kostnader med 5.250 kr. — Hos KR framhöll H., att morbrodern i samband med fastighetsförsäljningen genom muntligt avtal med H. förbehållit sig äganderätten till å fastigheten befintlig utstämplad skog och avverkad ved ävensom höskörden. H. yrkade därför att bli taxerad i enlighet med deklarationen. — KR: ej ändring. — RR biföll yrkandet, enär med hänsyn till vad som avtalats mellan H. och morbrodern H. icke kunde anses skattskyldig för ifrågavarande intäkter å tillhopa 28.662 kr eller berättigad till avdrag för nämnda kostnader å 5.250 kr. (RR:s utslag den 27/3 1963.)

Anm.: RR ansåg sig tydligen i detta fall ej ex officio kunna tillämpa bestämmelserna i 105 § TF.

Byggnadsbolags försäljning av andelar i fastighetsförening: omsättningstillgångar eller ej?

Aktiebolaget X hade till ändamål att direkt eller genom delägarskap i andra bolag och ekonomiska föreningar bedriva byggnadsverksamhet, fastighetsförvaltning, handel och annan därmed förenlig rörelse. Sedan 1942 ägdes andelarna i Fastighetsföreningen Z u. p. a. av aktiebolagen X och Y till hälften var. På en tomt som ägdes av fastighetsföreningen hade bolaget X uppfört en byggnad, som delvis förhyrdes av bolaget Y för viss rörelse. Bolaget X övervägde att avyttra sina andelar i fastighetsföreningen och begärde hos RN förhandsbesked angående skattekonsekvenserna. — RN fann, att bolaget X:s andelar i fastighetsföreningen Z utgjorde omsättningstillgångar i den av bolaget bedrivna rörelsen. På grund därav förklarade RN köpeskillingen för andelarna utgöra skattepliktig intäkt av rörelse för X. — Hos RR yrkade bolaget X, att andelarna vid försäljning måtte förklaras vara sådan anläggningstillgång, för vilken vinst vid avyttringen

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 14:02:16

skulle beskattas enligt reglerna för realisationsvinst. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 26/3 1963.)

Den provisoriska lagstiftningen om beskattningen av aktieutdelning m. m.: tillämpningen i förhållande till 54 § KL

Aktiebolaget X hade två helägda dotterbolag. Under åren 1944—1955 hade viss del av bolaget X:s försäljning skett genom dotterbolagen. Under senare år hade emellertid försäljningen redovisats hos moderbolaget, under det att dotterbolagen inte drivit någon verksamhet. Bolaget X begärde hos RN förhandsbesked, huruvida utdelning av vinstmedel från dotterbolagen utgjorde skattepliktig inkomst för X. —

RN fann, att aktierna i moderbolaget X till huvudsaklig del ägdes av en fysisk person samt att X:s vinstmedel icke i skälig omfattning använts för utdelning till aktieägarna. RN fann vidare, att X:s aktier i dotterbolagen icke — såvitt visats innehades såsom ett led i organisationen av annan verksamhet än förvaltning av fastighet, värdepapper eller annan därmed likartad lös egendom. På grund därav förklarade RN, att bolaget X jämlikt 54 § tredje st. KL och 7 § tredje st. förordningen om statlig inkomstskatt vore skattskyldigt för utdelning från dotterbolagen (en ledamot av RN ansåg med hänsyn till bestämmelserna i 9 och 11 §§ i 1960 års förordning med provisoriska bestämmelser om beskattningen av aktiebolags och ekonomisk förenings inkomst i vissa fall sådana skattskyldighet icke vara för handen).

Hos RR hävdade bolaget X, att ifrågavarande aktier måste anses utgöra organisationsaktier och att, även om så icke skulle anses vara fallet, bolaget i vart fall vore frikallat från skattskyldighet på grund av nyssnämnda provisoriska bestämmelser. — RR prövade jämlikt 53 § 1 mom. KL, jämfört med 54 § samma lag, ävensom 6 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, jämfört med 7 § nämnda förordning, lagligt fastställa RN:s förhandsbesked. (RR:s utslag den 26/3 1963.)

Anm.: Av utslaget framgår, att moderbolaget, som är ett s. k. svart familjebolag, ansetts skattskyldigt för utdelning från dotterbolagen oavsett den omständigheten att moderbolagets aktieinnehav i och för sig var så stort (mer än ¼ av röstetalet) att skattefrihet skulle kunnat föreligga enligt bestämmelserna i den provisoriska lagstiftningen. De ordinarie reglerna i KL om skattskyldighet för utdelning har alltså ansetts ta över den skattefrihet som föreskrives i de provisoriska bestämmelserna, se Geijer, Rosenqvist, Sterner, Skattehandbok, Del I 5:e uppl. sid. 805.

Förlust å aktier

Ett aktiebolag X, som under åren 1918—1928 för 303.730 kr inköpt c:a 20 % av aktierna i industriföretaget Y, hade sedan bolaget Y nedlagt sin fabrikation sålt aktierna under 1962 för 109.189 kr. Bolaget X begärde förhandsbesked om bolaget vid 1963 års taxering fick avdraga förlust å aktierna med 268.141 kr [(303.730 + 73.600 — 109.189]. Beloppet 73.600 kr motsvarade av bolaget X tillskjutet belopp vid rekonstruktion år 1931 av bolaget Y. I boksluten för åren 1921 och 1927 hade aktierna nedskrivits med 95.278 kr resp. 65.700 kr samt i bokslutet för 1929 med 50.212 kr. För dessa nedskrivningar hade varken yrkats eller erhållits avdrag vid någon taxering.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 14:02:16

RN fann, att bolaget X anskaffat aktierna för att stadigvarande innehavas för rörelsen samt att bolagets förlust å aktierna icke definitivt konstaterats förrän genom den år 1962 verkställda försäljningen av aktierna. På grund därav förklarades bolaget X berättigat till avdrag med yrkat belopp.

Hos RR ifrågasatte TI om kapitaltillskottet å 73.600 kr borde få inräknas i anskaffningskostnaden för aktierna samt hävdade att beloppen 95.278 kr och 65.700 kr finge anses motsvara under tidigare beskattningsår definitivt konstaterad värdeminskning. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 26/3 1963.)

Bankchefers representationsavdrag

Verkställande direktören för en av landets största affärsbanker erhöll av RR yrkat avdrag med 15.000 kr för representationskostnader, motsvarande vad bankens centralstyrelse fastställt såsom bidrag för representationskostnader i hemmet med hänsyn till "beräknade verkliga kostnader för ändamålet, sådana desamma genom tidigare erfarenheter äro kända eller eljest antagits bliva nödvändiga". — Chefen för samma banks stockholmsavdelning, vilken av banken erhållit representationsbidrag med 5.000 kr enligt samma motivering och som av KR medgivits avdrag med 3.000 kr, förvägrades däremot av RR yttterligare avdrag med 2.000 kr, då han ansågs ej hava förebragt utredning, som kunde föranleda ändring. (RR:s utslag den 20/3 1963.)

Konstnärs resekostnader

En konstnär F. hade i 1958 års deklaration uppgivit nettointäkt av sin konstnärliga verksamhet till 1.721 kr, därvid intäkterna angivits till 8.132 kr och avdrag bl. a. yrkats med 2.091 kr för en resa Malmö—New York—Göteborg. Enligt F. hade huvudändamålet med resan varit att måla i USA, där F. rest omkring och utfört ett 30-tal oljemålningar och pasteller. För resan hade han haft ytterligare kostnader å c:a 14.000 kr för mat, logi, resor inom USA, bildmaterial från muséer, dukar, färger, penslar m. m. — TN och PN vägrade avdraget. Hos KR anförde F. bl. a. att han tills vidare inte sålt eller velat sälja någon "bild" från resan. KR medgav avdrag. — Hos RR anförde TI under påpekande av att F:s konstnärliga verksamhet var av obetydlig omfattning, att det syntes uppenbart att resan inte haft till syfte att tillföra F. ökade intäkter i denna verksamhet utan att densamma varit betingad av privata skäl. — RR vägrade avdraget, enär i målet icke förebragts sådana omständigheter att ifrågavarande resekostnader kunde anses utgöra i beskattningsavseende avdragsgill kostnad. (RR:s utslag den 26/3 1963).

Beräkning av handelsbolags inkomst i fall då en av delägarna obehörigen tillägnat sig vissa belopp

Besvär av fabrikören A. angående inkomsttaxering år 1959. — Enligt uppgift hade en av delägarna i ett handelsbolag, vilken ensam handhaft bolagets räkenskaper, med begagnande av vilseledande uppgifter för egen del tillägnat sig vissa belopp. I mål angående A:s — en av de övriga delägarna — inkomsttaxering uppkom fråga, huruvida dessa belopp finge avräknas från handelsbolagets totalinkomst eller ej. —

RR yttrade: De belopp, som en av delägarna obehörigen tillägnat sig, hava utgjort intäkter i handelsbolagets rörelse.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 14:02:16

Enligt punkt 9 i anvisningarna till 53 § KL skall delägare i sådant bolag beskattas för den del av bolagets vinst, som å honom belöper, huru denna än må hava av bolaget använts, och oberoende av vad han må hava lyftat av vinsten. — A. har ej visat någon omständighet, på grund varav sagda belopp skulle vara att anse såsom avdragsgill kostnad i bolagets rörelse eller A. eljest skulle kunna undgå beskattning för den på honom belöpande andelen av beloppen. (RR:s utslag den 19/3 1963).

Förmögenhetsvärdet av aktier

A. Börsnoterade aktier i visst bolag, vilka aktier till betydande del ägdes av ett par familjer B. och O., ansågs vid förmögenhetstaxering åren 1954—1957 och 1959 böra upptagas till börsvärdet per den 31/12 oberoende av att dessa familjers aktieinnehav enligt särskilt avtal var bundet till 1975 och säljaren av aktier i vissa fall kunde riskera att få bära kursförlust under föreskriven tid för hembudsskyldighet gentemot de övriga aktieägarna. De med avtalet förbundna förlustriskerna ansågs nämligen enligt KR:s utslag i sin helhet uppvägas av de med avtalet förenade fördelarna. Yrkande om taxering till lägre värde än börsvärdet ogillades alltså. — RR ej ändring. (RR:s utslag den 20/3 1963.)

B. Fyra personer O., som ägde 9.245 aktier av 22.000 aktier i ett textilföretag, hade vid 1955 års taxering uppgivit förmögenhetsvärdet å aktierna till 92 kr per styck. Det matematiska värdet å aktierna uppskattades till 177 kr per styck den 31/12 1954. — PN upptog aktierna till 125 kr, KR till 100 kr. — Hos RR upplystes bl. a. att länsstyrelsen vid 1958 års taxering ansett värdet böra upptagas till 80 kr och att aktierna från och med 1955 ej lämnat utdelning. Vid 1959 och följande års taxeringar hade aktierna av länsstyrelsen upptagits till 50 kr. Bolaget vore dessutom under avveckling. — RR fann på grund av den i målet förebragta utredningen värdet av aktierna icke ha överstigit 92 kr per styck. (RR:s utslag den 20/3 1963.)

Dödsbobefrielse

En änka hade såsom enda dödsbodelägare efter sin avlidne man i februari 1958 anhållit om befrielse från den avlidne eller dödsboet påförd kvarstående skatt enligt viss debetsedel avseende 1957 års taxering. — Denna ansökan, som inkom i rätt tid enligt 75 § KL, avslogs. — I en senare ansökan, som inkom efter föreskriven tid, anhöll änkan om befrielse enligt ytterligare debetsedlar för de kvarstående skatter, som på grund av 1957 och 1958 års taxeringar påförts hennes make. Denna ansökan upptogs ej till prövning av PN. — Hos Kungl. Maj:t yrkade änkan att Kungl. Maj:t måtte till prövning upptaga och bifalla hennes förenämnda begäran. — RR yttrade: På grund av vad i målet förekommit må den i februari 1958 inkomna ansökningen, oaktat däri hänvisades endast till redan då bekommen debetsedel, antagas hava avsett befrielse från samtliga oguldna kvarstående skatter, som påförts eller komme att påföras den avlidne. Vid sådant förhållande och med hänsyn till omständigheterna i målet finner RR skäligt att, med beviljande av resning, befria dödsboet från betalningsskyldighet för de kvarstående skatter, som påförts den avlidne på grund av 1957 och 1958 års taxeringar. (RR:s utslag den 6/3 1963.)

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 14:02:16